

TRYGGHETSPLAN

Vikmanshyttans skola

LIKABEHANDLINGSPLAN

OCH

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

VIKMANSHYTTANS SKOLA – Grundskola

2017-2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Vår vision	3
Bakgrund.....	3
Tydliga roller.....	4
Information om trygghetsarbetet.....	5
Barn och elevers delaktighet i trygghetsarbetet.....	6
Barn och elevers rättighet till stöd när hon/han känner sig kränkt.....	6
Kartläggning och nulägesanalys.....	7
Mål och konkreta åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter	8
Kön.....	8
Könsövergripande identitet eller uttryck	8
Etnisk tillhörighet	9
Religion eller annan trosuppfattning	9
Funktionshinder.....	10
Sexuell läggning	10
Ålder.....	10
Förebygga kränkande behandling	11
Upptäcka.....	12
Om elev kränkt elev.....	12
Om personal kränkt elev.....	12
Rutiner för utredning, åtgärder, dokumentation och uppföljning.....	12
Uppföljning och utvärdering av trygghetsplanen	13

Vår vision

På Vikmanshyttans skola ska ingen elev bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för annan kränkande behandling.

Antidiskrimineringsarbetet samt arbetet mot kränkande behandling ska genomsyra all verksamhet i skolan.

Det innebär att:

Alla har rätt till att vara olika.

Alla barn ska känna sig trygga och välkomna till skolan.

I vår verksamhet ska alla barn/elever...

..känna trygghet

- alla ska bli sedda och bekräftade av minst en vuxen varje dag.
- alla ska känna förtroende för alla vuxna på skolan.
- alla ska respekteras och tas på allvar av alla vuxna och av varandra.
- vuxna ska vara tydliga ledare och förhindra situationer där diskriminering och olika kränkningar kan förekomma.
- alla vuxna jobbar medvetet med att själva vara goda förebilder.

.. känna gemenskap

- alla ska respektera varandra och våga uttrycka sin åsikt.
- all personal, alla föräldrar och elever ska veta att rektor och övrig skolledning, tydligt och konsekvent tagit ställning mot alla former av kränkande behandling.

Bakgrund

Från och med 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i:

Diskrimineringslag 2008:567

6 kap. i Skollagen (2010:800).

Enligt Diskrimineringslag 2008:567 3 kap. Ska en utbildningsgivare genomföra aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2016:828). Samma kapitel 2 § säger att arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att,

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3. Lag (2016:828).

3 § i samma kapitel säger dessutom att arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande.

Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. Lag (2016:828).

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (Förordning (2011:681).

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- ålder

Att främja likabehandling handlar bland annat om att skaffa sig kunskaper kring varje specifik diskrimineringsgrund och vad som utgör kränkande behandling.

Trygghetsplanen omfattar plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan.

Direkt diskriminering: Innebär att barn/elev blir orättvis behandlad eller missgynnad på grund av kön, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder, ålder eller köns överskridande uttryck.

Indirekt diskriminering: Tillämpandet av en bestämmelse som verkar neutral men som får diskriminerande effekt.

Trakasserier: Om någon uppträder kränkande mot barn/elev på grund av kön, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder, ålder eller köns överskridande uttryck.

Annan kränkande behandling: Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier kränker ett barns eller en elevs värdighet, exempelvis våld, hot och utfrysning. Andra exempel på kränkande behandling är nedsättande ryktesspridning, förlöjliganden och utfrysning. Kränkningar kan ske på olika sätt. Det kan även vara att du upprepade gånger blir retad för hur du ser ut, att du är blyg eller annorlunda.

Annan kränkande behandling kan också vara tyst genom att du inte får vara med eller att andra himlar med ögonen när barn/elev säger något. Det finns även kränkningar som är brottsliga handlingar, såsom olaga hot, misshandel och ofredande.

Mobbning är annan kränkande behandling.

Det finns vidare beteenden som av ett barn eller en elev kan uppfattas som kränkande men som är en befogad tillrättavisning som har till syfte att upprätthålla ordning och god miljö. Detta är inte förbjudet i barn- och elevskyddslagen.

Barn eller elev får inte utsättas för repressalier på grund av att det anmält eller påtalat att någon handlat i strid mot lagen eller att det medverkat i någon utredning enligt denna lag.

Tydliga roller

Huvudmans ansvar

Hedemora kommun är ansvarig för att det upprättas en plan för de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever och att dessa genomförs.

Vidare är Hedemora kommun ansvarig för att personalen fullgör sina skyldigheter enligt lagen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheter kring anmäld kränkning.

Förskolechef/Rektors ansvar

I verksamheten är förskolechef/rektor ansvarig för att en plan upprättas och åtgärder/aktiviteter genomförs.

En förskolechef/rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Se till att alla personal, barn/elever och vårdnadshavare känner till Trygghetsplanen

Årligen upprätta, utvärdera och utveckla en plan i samverkan med personal, barn/elever och informera vårdnadshavare.

Dokumentera misstänkt kränkning och vidtagna åtgärder

Personalens ansvar

Följa Trygghetsplanen

Vid kännedom om kränkande behandling anmäla detta till förskolechefen/rektorn.

Dokumentera misstänkt kränkning och vidtagna åtgärder

Barn och elevers informella ansvar

Berätta för vuxen om misstänkt kränkande behandling.

Följa ordningsreglerna och bemöta andra elever på ett respektfullt sätt.

Uppföljning och utvärdering av föregående läsårs trygghetsplan

Trygghetsplanen kommer att läggas ut på hemsidan så fort den är reviderad och första klassrådet har hållits.

Elevrådet hade fem möten under läsåret, enligt planen.

Vi fortsätter arbetet med att få lugn och ro i klassrummet. Vi arbetar med detta under året genom ett kollegialt lärande där vi ger varandra idéer, provar och utvärderar hur det går.

Ett problem som vi vill uppmärksamma är att rörelsehindrade personer inte kan ta sig in i stora skolhuset, där vi har bibliotek och annan verksamhet vi jobbar på detta problem.

Information om trygghetsarbetet

Mål: Alla anställda, barn/elever och vårdnadshavare ska känna till Trygghetsplanen och de lagar som ligger till grund för planen.

Aktiviteter för att nå målen:

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Rektor går igenom trygghetsplanen med all personal.	Första APT	Rektor
Trygghetsplanen presenteras på höstens föräldramöte.	Vid första föräldramötet	Rektor/personalen
Diskutera/planera och informera personal om aktiviteter runt elever med speciella behov.	Varje vecka på arbetslagstid vid behov	
Pedagogerna informerar på höstens föräldramöte hur elever och vårdnadshavare går till väga om de upplever att sitt barn är kränkt.	Vid första föräldramötet	Rektor Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Vårdnadshavare erbjuds en kopia av Trygghetsplanen.	Vid första föräldramötet	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Eleverna informeras om Trygghetsplanen.	Vid första klassrådet	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Trygghetsplanen finns på kommunens hemsida under Vikmanshyttans skola.	Efter första klassrådet i september	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog

Utvärdering: *Tidpunkt: vecka 41. Ansvarig: Ledningsgruppen tillsammans med personalen*

Barn och elevers delaktighet i trygghetsarbetet

Mål: Eleverna ska vara delaktiga i skolans trygghetsarbete

Aktiviteter för att nå målen:

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Klasslärare går igenom och diskuterar Trygghetsplanen med eleverna.	Vid första klassrådet	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Trivsel och ordningsregler	Vid klassråden	Klasslärare eller annan

finns med som punkter på klassråd.		ansvarig pedagog
Eleverna är med och utformar ordningsreglerna.	Läsårets första klassråd och elevråd i september	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Trygghetsplan och ordningsregler är stående punkt på klass- och elevråd	Klassråd och elevråd	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog

Barn och elevers rättighet till stöd när hen känner sig kränkt.

Mål: Eleven får och känner stöd när hen känner sig kränkt.

Aktiviteter för att nå målen

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Trygghetsgrupp finns.	I augusti och kontinuerligt	Rektor
Det finns vuxna på skolan som eleven kan prata med.	Omgående vid behov	All personal
Eleven kan vända sig till skolsköterska eller rektor, (eller prata med vårdnadshavare som i sin tur kan vända sig till personal eller rektor).	Omgående vid behov	Skolsköterska Rektor
När ett ärende kommer till skolans kännedom inleds en utredning.	Senast följande dag efter att ärendet kommer till skolans kännedom	Trygghetsgruppen/Rektor

Kartläggning och nulägesanalys

Mål med kartläggning:

Aktiviteter för att nå målen

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Planerade samtal och möten (klassråd, elevråd, LEHT)	Klassråd en gång/månad Elevråd 4 ggr/termin LEHT = 1 gång/tredje vecka	Klasslärare Elevrådsansvarig Rektor
Individuella utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare.	En gång/termin, eller fler tillfällen vid behov	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Personal deltar i utvärdering och utformning av Trygghetsplanen	Sep/okt 2017	All personal
Elevrådet och skyddsombud gör	Senast vid höstlovet	Skyddsombudet

kartläggning över skolgården		
Elever i åk 5 svarar på enkät om inflytande, ledarskap i skolan, SKL-frågor	Feb 2018	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Elever F-6 svarar på likabehandlingsenkät	2017	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Elevernas vårdnadshavare i åk 2 och 5 svarar på föräldraenkät	Feb 2018	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog skickar hem enkät
Analys av rapporterade kränkningar och vidtagna åtgärder som dokumenterats och diarieförts.	Sep 2017	Rektor/Trygghetsgruppen
Arbetslagen gör en genomgång av skolans rutiner och regler för att förhindra strukturell, indirekt diskriminering.	Fortlöpande vid aktiviteter	All personal
Elevskyddsombud (elevrådsrep.åk.6) deltar vid skyddsronden.	Elevrådet deltar om möjligt och förbereder alltid skyddsronden tillsammans med pedagogerna.	Rektor/skyddsombudet

Mål och konkreta åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter

Kön

Mål: Ingen ska bli diskriminerad eller kränkt p.g.a. sitt kön. Vi ska ha en skola där jämställdhet är en självklarhet och där jämställdhet genomsyrar verksamheten. Alla pedagoger ska sträva efter att alla elever får lika mycket talutrymme och behandlas lika i klassrummet.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Personalen planerar verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv	kontinuerligt	All personal
Alla aktiviteter utformas så att alla elever, flickor och pojkar, kan delta	kontinuerligt	All personal
Personalen fördelar talut-	kontinuerligt	Ansvarig pedagog i

rymmet i klassrummet lika mellan pojkar och flickor.		klassrummet
Diskussioner om kön och genus tas upp inom olika undervisningsämnen.	När det är aktuellt, t ex vid diskussioner om film, böcker, reklam eller familjer. I åk 5 eller 6 arbetar vi med identitet, jämställdhet, relationer	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Flick- och pojksamtal	Vid behov	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Genusfrågor diskuteras på klassråd	Vid klassråd	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog

Könsövergripande identitet eller uttryck

Mål: Ingen ska bli diskriminerad eller kränkt p.g.a. könsöverskridande identitet eller uttryck.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Diskussioner med elever om allas lika värde och rättigheter.	Integrerat i all undervisning	All personal

Etnisk tillhörighet

Mål: Alla ska ha samma rättigheter, oavsett etnisk tillhörighet.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Diskussioner i undervisningen som ökar elevernas förståelse för varandra. Här kan elever med annan etnisk tillhörighet vara en värdefull källa.	Integrerat i all undervisning	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
I undervisningen lära om andra länder och dess traditioner samt om minoriteter i Sverige och deras traditioner.	I samband med geografiundervisningen.	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Elever med annat modersmål erbjuds modersmålsundervisning	Alltid vid 5 eller mer än 5 elever med samma språk i kommunen.	Rektor

Religion eller annan trosuppfattning

Mål: Alla ska ha samma rättigheter, oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Diskussioner i undervisningen som ökar elevernas förståelse för varandra. Se olikheter i andras religioner som en tillgång.	Integrerat i all undervisning	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
I undervisningen lära om andra länders religioner och traditioner	I samband med religionsundervisningen	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
I matsalen serveras maträtter som alla kan äta oavsett religion	När det finns elever med behov av det	Rektor/Kostchef
Vårdnadshavare ska veta vilka möjligheter det finns att ansöka om ledighet för att kunna fira sina religiösa högtider.	Står på hemsidan.	Rektor/pedagog

Funktionshinder

Mål: Alla ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionshinder. Alla elever och personal med funktionshinder ska känna sig trygga i mötet med andra på skolan.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Vi utgår från eleven med funktionshinder när aktiviteter planeras.	Vid planering av verksamheten	All personal
Skollokalerna ska vara utrustade med nödvändiga hjälpmedel, t.ex. dörröppnare, hissar m.m.	Kontinuerligt	Rektor
Undervisningen ska vara anpassad så att den även passar enskilda elever med olika funktionsnedsättningar, t.ex. genom att planera in pauser, ge extra tid. ”Möjliga situationer”	I den dagliga verksamheten	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog

Sexuell läggning

Mål: Ingen ska känna sig diskriminerad eller kränkt p.g.a. sexuell läggning.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Diskussioner i undervisningen som ökar elevernas förståelse för varandra	I åk 5 eller 6 i samband med att man läser om kroppen diskutera frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
I de yngre åldrarna diskuteras olika familjebildningar	I åk 1-3 samband med att man läser om könsroller, jämställdhet och relationer	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
Samtal om kränkande ord	Vid behov	All personal

Ålder

Mål: Ingen ska bli diskriminerad eller kränkt p.g.a. sin ålder.

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Vid planering måste personal uppmärksamma att t.ex. åldersgränser inte utesluter någon från aktiviteten.	Vid planering av verksamheten	All personal

Förebygga kränkande behandling/Handlingsplan

Mål: Alla elever, flickor och pojkar, ska känna sig trygga i skolan med alla elever och vuxna, samt på hela skolans område

Främjande aktiviteter

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvar
Rastvärdar är väl synliga genom att cirkulera runt skolgården och skogen samt använder reflexvästar	Alla raster	Rastvärd
Om rastvärden är frånvarande ska den se till att någon annan tar uppgiften. Om personen är sjuk tar vikarien eller någon annan i personalgruppen ansvaret.	Vid frånvaro	Rastvärd/Vikarie/Arbetslaget
Vuxna finns med i matsal och vid omklädningsrum	Vid lunch och idrottslektioner	All personal Idrottslärare
Kartläggning av skolgård	Två gånger/läsår. Senast	All personal

	vid höstlovet	
Personal lyssnar aktivt på eleven och tar deras åsikter/tankar på allvar och för vid behov vidare till arbetslaget	Vid behov	All personal
Eleverna har bestämda platser i kapprum, klassrum och matsal	I samband med skolstarten	Klasslärare
Personal gör lagindelningar och gruppindelningar	Vid behov	All personal
Fadderverksamhet med elever från åk.1 till 6	?	Arbetslaget
Storsamlingar och gemensamma aktiviteter för hela skolan för ökad samhörighet.	Två gånger/termin	Rektor/mu-läraren
Trygghetsplanen är en stående punkt på: arbetsplatsträffarna, föräldramöten, klassråd och storsamlingar.	Varje möte	Rektor, ansvarig pedagog
Pedagogen tar ansvar för att det är arbetsro i klassrummet	Vid klassrumsarbete	Klasslärare eller annan ansvarig pedagog
All personal är väl bekant med ordningsreglerna och är konsekventa och eniga i sitt handlande	Kontinuerligt	All personal
Ordningsreglerna läggs upp på unikum och trycks upp till klassrummet.	Starten av läsåret	Rektor, klassläraren

Upptäcka

Mål: Vi ska upptäcka och motverka alla former av kränkande behandling och diskriminering om det finns på skolan.

Främjande och förebyggande aktiviteter:

Alla vuxna i skolan arbetar för att främja likabehandling och för att motverka diskriminering. Vi visar konsekvent att vi inte accepterar intolerans och bristande respekt t ex genom att genast reagera om sådant händer.

Om elev kränkt elev

Om du som elev blir illa behandlad, känner dig utsatt eller otrygg, tala med en vuxen på skolan som du känner förtroende för, och berätta vad du upplevt. Du som förälder kan

vända dig till personalen eller rektor på skolan. Man kan också berätta om man ser att ett annat barn på skolan far illa.

Om personal kränkt elev

Om du som elev blir illa behandlad eller kränkt av en vuxen, tala med någon annan vuxen på skolan som du känner förtroende för och/eller berätta för dina föräldrar. Du kan också vända dig till skolsköterska eller rektor.

Rutiner för utredning, åtgärder, dokumentation och uppföljning

Trygghetsgrupp finns, bestående av personal, rektor och skolsköterska.

När ett ärende kommer till vår kännedom inleds normalt redan samma dag eller senast följande dags morgon en utredning av Trygghetsgruppen som beslutar om vilka lärare som ansvarar för arbetet.

Arbetsgång vid misstänkt kränkande behandling.

1. Vid misstanke om diskriminering, trakasserier, annan kränkande behandling eller misstänkt mobbning kontaktar den som får kännedom om saken Trygghetsgruppen.
2. Trygghetsgruppen initierar utredning och allvarssamtal med berörda elever samma dag.
3. Samtalen ska leda till en överenskommelse om hur kränkande behandling ska stoppas.
4. Utredarna kontaktar berörda elevers vårdnadshavare och rektor samt berörd personal inom skolan/fritidsverksamheten.
5. En uppföljning ska alltid ske inom 2 veckor.
6. Utredarna kontaktar berörda elevers vårdnadshavare efter uppföljningssamtalen.
7. Om inte problemet upphör meddelas rektor, som har ansvar för att fortsatta åtgärder vidtas. (Elevvårdskonferens, polisanmälan eller annat.)
8. Varje ärende dokumenteras och handläggningen utvärderas av ledningsgruppen.

Om rektor får anmälan om att en vuxen kränker något barn på skolan följs denna arbetsgång:

1. Rektor sammankallar områdets rektorsteam för samråd. Arbetet för att inleda en utredning påbörjas samma dag eller senast dagen efter det att frågan aktualiserats till rektor.
2. Utredning genomförs som samtal med den berörda eleven av rektor tillsammans med ytterligare en rektor som bisittare. Eventuellt deltar också som stöd den vuxne som eleven anförtrott sig åt. Samtal hålls på samma sätt med berörd personal. Personalen informeras om rätten att anlita den fackliga organisationen som stöd.
3. En rapport formuleras där en analys och en bedömning ska finnas med. Vid behov upprättas en handlingsplan.
4. Vårdnadshavare informeras om utredningens innehåll. Förvaltningsledning informeras om den bedömning som rektorsteamet gjort.
5. Rektor tar i samråd med förvaltningsledningen ställning till om fackligt ombud ska informeras.
6. Rektor följer upp ärendet med eleven och personalen var för sig, först två gånger med en veckas mellanrum och därefter en gång i månaden vid två tillfällen.
7. Utredningen, handlingsplaner och samtal dokumenteras.

I de fall problemen inte löses av verksamheten kan barn/elev/vårdnadshavare vända sig till; *Barn- och elevombudsmannen*, beo@skolinspektionen.se www.skolinspektionen.se

Diskrimineringsombudsmannen DO, do@do.se, www.do.se

Uppföljning och utvärdering av trygghetsplanen

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvar
Elevenkät	feb 2017	Rektor, lärare
Föräldraenkät	feb 2017	Rektor, lärare
Utvärdering	Sep/okt 2017, juni 2018	Rektor, lärare

Resultat av uppföljning och utvärdering redovisas i kvalitetsredovisningen.